Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 8 улицѣ Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ: въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 121. Четверъ 30 Мая (11 Червня) 1891. Рôкъ I.

Чи добре дѣлити ґрунты?

Одна зъ польскихъ ґазетъ розбираючи пытане чи добре дѣлити ґрунты, каже такъ:

„Нема може пытаня, на котре були бы суперечнѣйшѣ вôдповѣди, якъ на то, чи дѣлити, чи не дѣлити ґрунты. Межи нашими послами переважавъ давнѣйше поглядъ, що подѣлъ ґрунтôвъ есть користный и тогды ухвалено законъ о свободѣ дѣленя ґрунтôвъ, знесено всѣ ѡбмеженя тои свободы. Але заразъ по ухваленю проявились сумнѣвы, чи подѣлъ землѣ не доведе селянина до бѣдноты, и надôйшла за кôлька лѣтъ пора, коли майже всѣ домагали ся обмеженя права дѣлити грунты, стали знову всѣ домагати ся, щобы обмежити свободу дѣленя. Теперь знову займають ся тою справою, але бôльшôсть противить ся завсѣгды дѣленю ґрунтôвъ. И межи селянами нема згоды; однѣ хотять, щобы було такъ якъ есть, щобы кождый мôгъ дôстати хочь кусень землѣ на власнôсть, а другѣ радѣ бы, щобы цѣлый ґрунтъ дôстававъ ся одному а тои щобы его сплачувавъ родни.

И однѣ и другѣ доказують на примѣрахъ, зъ котрыхъ выходить, що можна выйти добре на подѣлѣ, и на томъ, що не дѣлить ся ґрунту. И дѣйстно, есть богато примѣрôвъ, котрѣ бы можна навести за дѣленемъ и противъ него. Отъ н. пр. коли господарь мае досыть ґрунту и они розкиненѣ далеко вôдъ себе куснями, котрѣ можуть вже самѣ выстати на удержане родины, то господарь добре зробить, коли кождому зъ дѣтей дасть окремый ґрунтъ. На своѣмъ ґрунтѣ, та ще близько хаты, буде кождый радше и лекше працювати и зможе лекше доглядати поле, якъ коли оно далеко вôддалене. Хто працюе и доробить ся трохи гроша, дуже радъ, коли може по куснику землѣ докуповувати. А такихъ, що докуповують ґрунты есть богато и они ихъ навѣть переплачують. Неразъ господарь хоче заокруглити свôй ґрунтъ, а не мôгъ бы того зробити, колибъ не вôльно було дѣлити ґрунтôвъ, бо не мôгъ бы купити части, лишь заразъ цѣлый ґрунтъ. Вôнъ мае може грошѣ на морґъ, два, але на 8 або 12 морґôвъ вôдъ разу, его не стати.

Той, що продае, также радъ позбути ся части, щобы решту собѣ задержати, а сусѣдъ за малый кусень часто добре заплатить. Не диво отже, що людемъ се на руку, коли можуть купувати або продавати также малѣ парцелѣ.

Зъ другои же стороны, коли хтось не мае богато ґрунту, а ще и той роздѣлить межи дѣти або продасть, то часто зле робить. Кождый господарь мусить заразъ будувати ся, будынки коштують богато, а на маломъ куснику землѣ то не оплачуе ся. Выходить заразъ страта и въ грошехъ и въ земли. На дуже маломъ ґрунтѣ не можна удержати анѣ коня анѣ коровы, нема обôрнику, нема чимъ гноити и чимъ обробляти землю. Такѣ малѣ ґрунты можуть хиба оплачуватись десь близько мѣста черезъ саджене городовины, якъ: огоркôвъ, цыбулѣ, чѣснику, моркви, редки и т. д. або близько фабрики та лѣсôвъ, де есть легко о добрый заробокъ.

Не можна отже зъ горы сказати: дѣлити ґрунтъ есть завсѣгды зле, хто подѣлить, то вôнъ або его дѣти пôйдуть зъ торбами; але треба и на то зважати, що хто заедно дѣлить ґрунтъ, то въ конци и не буде мати що дѣлити. Зъ дѣленемъ треба бути отже осторожнымъ. Купувати и вôдпродавати землю, може навѣть бути користно и коли хтось зможе зъ працѣ зôбрати собѣ тôлько гроша, що зможе купити кусень ґрунту, нехай буде ему вôльно купити, най и вôнъ потѣшить ся, що чогось доробивъ ся. Инакше маесь рѣчь, коли батько умирае а его дѣти дѣлять ся тогды ґрунтомъ и майномъ. Дѣти часто роздѣлять мѣжь себе то, що батько призбиравъ, змарнують и розпустять. Декотрѣ зажиточнѣ господарѣ самѣ то видять, що така робота веде на жебры и длятого въ многихъ сторонахъ есть звычай, що батько умираючи, записуе ґрунтъ одному сынови, а другѣ дѣти каже ему посплачувати. Черезъ то не дѣесь нѣкому кривда, бо той що дôстане трохи гроша, иде въ свѣтъ на заробокъ и завсѣгды радъ, що мае трохи на заробокъ, а той що остаесь на ґрунтѣ, може лекше удержатись на нѣмъ, коли вôнъ у него цѣлый. Батько що такъ надѣлюе дѣти, повиненъ тѣ сплаты оцѣнювати низько, бо зъ ґрунту сплатити и проценты и капиталъ то не такъ легко. Чоловѣкъ мусить добре напрацювати ся и нагарувати, щобы сплатити процентъ а доперва то, що остаесь, есть его. При вызначуваню сплатъ треба отже мати на оцѣ и то, щобы той, хто сплачуе, не попавъ черезъ то въ довги. Хто не пôйде анѣ до ремесла анѣ въ службу, той знайде способъ житя при братѣ, де завсѣгды буде ему лекше при своѣмъ працювати.

Зъ того выходить отже, що добре есть, коли можна собѣ купувати ґрунтъ кусниками и не треба тутъ нѣякого обмеженя; але батьки родинъ най не дѣлять ґрурть, коли его не богато мають, бо найлѣпше, коли ґрунтъ може цѣлу родину удержати, а роздробленый ґрунтъ рѣдко лишь може хосенъ приносити“.

КАРТЫ.

(Конець.)

Цѣкава рѣчь, що карты, де лишь появились прибирали заразъ и характеръ національный, котрый по трохи ще и нинѣ задержали, хочь взагалѣ стали межинародною грою. Такъ розрôзняемо карты француски, нѣмецки, италіяньски, анґлійски, испаньски, чески, польски, ба навѣть и мадярски. До найстаршихъ належать на всякій случай карты италіяньски и нѣмецки. Улюбленѣ нинѣ карты тароковѣ суть италіяньского походженя и належать до найстаршихъ; про нихъ згадуе ся вже около 1419 р. и ихъ мавъ выдумати якійсь Италіянецъ Фібія. Талія тыхъ картъ складалась зъ давенъ давна зъ 36 листкôвъ, зъ котрыхъ однѣ були значенѣ числами 1. 2, 7, 8, 9, 10 а другѣ представляли барву або масть и назывались spade, coppe, denari и bastoni. Масть картъ нѣмецкихъ означалась словами; жолудь, трава, серце и дзвôнки. Насуваесь тутъ заразъ пытане, зъ вôдки взявъ ся сей подѣлъ картъ на масти и зъ вôдки пôйшла назва мастей? Здае ся, що карты первѣстно мали двояку цѣль: учити и забавляти, и длятого то мальовано на нихъ всѣлякѣ образки. Образово представляли они чотири станы людей: въ тароку представляли spade (шпада, мечь) — шляхту, coppe (чашѣ) — духовеньство, denari (грошѣ) — станъ мѣщаньскій а bastoni (буки) — хлопôвъ або станъ селяньскій. То само представляли и француски карты: пікъ — шляхту, керъ — духовеньство, трефъ — мѣщаньство, а каро — службу и пôдданыхъ.

Мабуть найстаршою французскою грою есть пікетъ, котрого слѣды знаходять ся вже около 1480 р. въ 17 столѣтю була то найбôльше улюблена гра и въ Франціи такъ загально уживана, що н. пр. въ Бордо навѣть дами цѣлыми ночами грали пікета.

Вістъ есть анґлійскою грою и походить зъ минувшого столѣтя. Взагалѣ майже кождый народъ выробивъ собѣ якусь свою улюблену гру, ба навѣть кождый край, кожда сторона и кождый станъ мають свои специяльнѣ забавы въ карты. Описувати тутъ всѣ тѣ гры и забавы въ карты то рѣчь не можлива, бо треба бы записати цѣлѣ томы; нинѣ маемо вже специяльну літературу картяну, специяльнѣ пôдручники зъ докладными поясненями, примѣрами и илюстраціями, зъ котрыхъ можна выучитись грати въ карты и стати картяремъ специялістомъ. Мабуть найбôльше есть пôдручникôвъ до вѣста.

Не мало цѣкава рѣчь, що карты стали ся уживати до вороженя и до нинѣ ще не перевели ся люде, котрѣ або самѣ собѣ зъ нихъ ворожать або идуть по ворожбу до специялістôвъ и специялістокъ. Найславнѣйшою ворожкою, котра зъ картъ ворожила, була безперечно панѣ Ленорманъ въ Парижи, до котрои, якъ кажуть, мавъ Наполеонъ I часто заходити и котра мала ему выворожити судьбу, коли вôнъ выбиравъ ся въ походъ до Россіи. Способъ вороженя зъ картъ панѣ Ленорманъ оставъ ся и доси и ще нинѣ можна иногдѣ побачити де на якôмъ вôдпустѣ пôдъ костеломъ або на ярмарку, якъ спрытнѣ гандлярѣ продають тѣ карты людемъ, вѣрующимъ въ можнôсть вывороженя судьбы. Вôдъ Наполеона I., кажуть, датують ся также всѣлякѣ пасіянсы, або гры терпеливости. Пасіянсъ, есть то способъ розкладаня картъ такъ, щобы зъ нихъ выйшла за першимъ разомъ на передъ вже уложена фіґура, чи перевѣвъ ся зъ горы уложеный плянъ. Коли то удасть ся, то означае то добрый знакъ, сповнене задуманыхъ гадокъ, колижь нѣ, то се знакъ злый, недобра ворожба. „Пасіянсы тягнути“ выдумавъ, кажуть, Наполеонъ I., коли сидѣвъ въ самотѣ на заточеню на островѣ св. Олены въ Атлянтійскôмъ океанѣ. Здаесь однакожь, що пасіянсы суть далеко старшою грою и мабуть чи не выдуманѣ въ монастиряхъ, де люде на самотѣ и середъ нудьги шукали занятя и розрывки бодай въ мальованыхъ паперцяхъ.

Зъ чого роблять ся карты? Давнѣйше роблено карты зъ перґаміну та зъ слоневои кости, а навѣть зô шкôры; теперь роблять ся зъ паперу котрый ще зъ пôдъ споду пôдклеюесь другимъ однаково мальованымъ паперомъ. Робота картъ поступае теперь якъ кожда фабрична робота черезъ подѣлъ працѣ и машины дуже скоро. На одномъ кôнци фабрики друкуе машина картоны, а на другомъ выходять

Рада державна.

(19-те засѣдане палаты пословъ зъ дня 9 червня). На вчерашнôмъ засѣданю палаты пословъ, предложивъ міністеръ дѣлъ внутрѣшныхъ деякŷ незалагодженŷ на минувшôй сесіи проекты, а мѣжь ними и проектъ закона противъ піяньства. Въ проектѣ тôмъ поробило правительство деякŷ змѣны, а головно, що шинки мають замыкати ся вже вôдъ 5 год. по полуднп въ суботу, а въ недѣлѣ и великŷ свята мусять бути замкненŷ черезъ цѣле передполудне, коли править ся по церквахъ богослужене. Дальше постановляе проектъ, що на одну мѣсцевôсть (мабуть на одно село), може бути выдана лишь одна ліценція на шинокъ и мусить особисто выконувати ся, власти однакожь можуть позволити на заступника. — Посолъ Верґотіні зложивъ мандатъ.

Зъ порядку дневного ухвалено законъ о мытахъ въ третôмъ читаню. — Письмо правительства повѣдомляюче палату о знесеню стану вынмкового у Вѣдни, передано на внесене Пернерсторфера, комісіи, бо розходить ся ще о знесене выдалень поліційныхъ, котрŷ правительство хоче удержати.

Пос. Соколовскій поставивъ интерпеляцію до правительства въ справѣ установленя мѣшанои австро-угорскои комісіи для вызначеня границѣ коло Морского Ока въ Татрахъ. — При першôмъ читаню проекту закона о реформѣ студій правничихъ поставивъ пос. Масажікъ внесене, щобы науку соціольоґіи принято за пôдставу до тыхъ студій. Проектъ передано комісіи зъ 18 членôвъ. — Внесене пос. Спенса о роздѣлѣ контінґенту горѣвки, передано комісіи зъ 18 членôвъ. — Пос. Жачекъ поставивъ внесене въ справѣ знесеня тягарôвъ накладаныхъ на товариства зарôбковŷ и господарскŷ. — Слѣдуюче засѣдане вôдбуде ся въ пятницю.

На засѣданю руского клюбу дня 29 мая ухвалено одноголосно таку постанову: „Позаякъ пôсля урядового комунікату кола польского деякŷ члены его высказали ся въ той спосôбъ, що послы рускŷ передъ выборами мали зобовязати ся потребъ и постулятôвъ народу руского въ Радѣ державнôй не пôдносити, тожь констатуе ся зъ стороны клюбу руского, що подôбного зобовязаня послы рускŷ нѣколи не давали и давати не могли.—Клюбъ констатуе, що якъ клюбъ въ цѣлости такъ и поодинокŷ члены его суть цѣлкомъ самостойнŷ и вôдъ нѣкого, отже и вôдъ польского кола зовсѣмъ независимŷ. — Клюбъ рускій стоявъ завсѣгды и стояти буде дальше на тôмъ становищи, що у всѣхъ справахъ, належачихъ до компетенціи Рады державнои, мае вôнъ, якъ всѣ иншŷ посольскŷ клюбы, зовсѣмъ свобôдну руку въ поступованю своѣмъ, въ ставленю внесень и голосованю, але въ добре зрозумѣлôмъ интересѣ обохъ народôвъ, руского и польского, якъ и цѣлого краю, лежить тôлько то, щобы взаимно не обвиняти ся зъ причины поступованя въ краю“.

Въ выконаню тои ухвалы припоручено предсѣдателеви клюбу, щобы о змѣстѣ еи повѣдомивъ презеса кола польского.

Переглядъ політичный.

Въ кругахъ парляментарныхъ уважають за рѣчь певну, що дебата буджетова въ повнôй палатѣ розпôчнесь ажь вô второкъ на другій тыждень дня 16 с. м. Сесія рады державнои потягне ся мабуть ажь до 10 липня.

Сполучена нѣмецка лѣвиця, видко вдоволена зъ теперѣшного стану парляментарного, бо орґанъ еи, *N. fr. Presse*, доказуе, що она голосуючи за фондомъ диспозиційнымъ змѣнила свою тактику а то длятого, що зъ однои стороны бажае примиреня, а зъ другои настала такъ значна змѣна, коли члены лѣвицѣ суть предсѣдателями и референтами въ найважнѣйшихъ комісіяхъ.

До Тріесту приѣхала вчера анґлійска ескадра зложена зъ пять великихъ кораблѣвъ военныхъ. Мусить то безперечно впадати въ очи, що анґлійскŷ кораблѣ военнŷ крутять ся вôдъ якогось часу чимъ разъ частѣйше около италіяньского и австрійского побережа.

Цариця мае за 12 днѣвъ вернути зъ Криму назадъ до Петербурга, а наколи станъ здоровля вел. кн. Юрія буде и дальше такъ поправлятись, якъ доси, то и вôнъ поѣде до Петербурга. До Россіи мае також приѣхати грецка королева Ольга, и перебуде на замку въ Павловску. Приѣзду наслѣдника престола, котрый зъ припорученя царя прискоривъ свôй приѣздъ зъ Сибири, сподѣвають ся ще передъ именинами царя, котрŷ припадають на день 3 серпня.

Кровавый конфліктъ латинникôвъ зъ Греками въ Вефтлеемѣ есть пôсля донесеня аґентіи Гаваса дѣйстно небезпечный для Порты. Межи латинниками въ Вефтлеемѣ настало велике розъярене и въ наслѣдокъ того мусѣла Франція енерґічно выступити въ ихъ оборонѣ. Султанъ признавъ, що жалоба Франціи есть оправдана и заявивъ, що приказавъ ґубернаторови Ерусалиму дати Франціи жадану сатисфакцію.

Новинки.

— **Перенесеня:** П. Намѣстникъ перенѣсъ секретарѣвъ повѣтовыхъ: Володислава Мазуркевича зъ Лимановои до Горлиць а Гр. Ананієвича зъ Горлиць до Львова. — Ц. к. Дирекція скарбова перенесла надкомісарѣвъ скарбовыхъ: Ник. Саварина до Самбора, Іос. Свѣдерского до Бродôвъ; — комісарѣвъ скарбовыхъ: Фр. Козакевича до Кракова м., Ив. Ушиньского до Львова, з. Ром. Зарембу до Львова о., Іос. Германа до Пробôжнои, Кар. Горницкого до Залужа, Волод. Дісселя до Жовкви, Волод. Вайса до Станіслава, Ив. Гатинкевича до Стрыя; — самостойныхъ респіціентôвъ, Фил. Кляйса до Обертина, Ив. Клімпля до Кальваріи; — респіціентôвъ: Ив. Цьвиковского до Тарнова, Теоф. Сѣмяновского до Перемышля, Ив. Ходзиньского до Кракова и Юл. Новицкого до Бродôвъ.

— **Вôдзначене.** П. Ант. Черни директоръ и начальникъ департаменту рахункового при краевôй Дирекціи скарбу у Львовѣ одержавъ титулъ и характеръ старшого совѣтника скарбового. — Возьный судовый въ Бродахъ п. Возьняковскій одержавъ вôдъ Е. Вел. Цѣсаря при нагодѣ перенесеня его въ станъ спочинку срѣбный хрестъ заслуги.

— **Справа адресы питомцѣвъ** гр. кат. семінаріи духовнои, до „Академіческого Кружка“ про котру мы свого часу згадували, выяснилась теперь о стôлько, що показало ся, що згадана адреса не була автентична, що не було на нѣй власноручныхъ пôдписôвъ, та що мѣжь пôдписаными були и такŷ, котрŷ не суть зовсѣмъ питомцями. Тѣшить насъ, що ся справа такъ закôнчилась, але ще бы насъ бôльше тѣшило, колибъ сего факту зовсѣмъ не було и наша духовна семінарія не давала нѣколи кинути на себе въ нѣякôмъ напрямѣ хочь бы лишь тѣни якогось невôдповѣдного въ нѣй поведеня нашои молодѣжи.

Трясене землѣ, яке далось дня 7 с. м. почути въ пôвнôчной Италіи, було дуже сильне и наробило богато шкоды. Въ Веронѣ дались рано о 2 год. почути три сильнŷ удары пôдземнŷ и домы стали трясти ся и валити. Въ мѣстѣ наставъ страшный переполохъ; якась директорка померла зô страху. Въ Марченіґо завалились три домы, а въ Бадіи и Калявена повалилось богато домôвъ, середъ котрыхъ згинуло 17 людей. Рôвночасно зъ симъ трясенемъ землѣ ставъ Везувъ сильно выбухати и то на зовсѣмъ иншôмъ мѣсци, якъ то бувало доси.

— **Якъ жиды вызыскують** людей най послужить яко доказъ отъ сей фактъ, котрый подае „Kurjer Stanisławowski“. Передъ двома мѣсяцями — каже згадана ґа-

---

вже готовŷ карты. У насъ въ Австріи есть найбôльша фабрика картъ у Вѣдни старои фірмы Пятника.

Дивна то рѣчь, якъ може кусень помальованого паперу выкликати въ чоловѣцѣ пристрасть, котра переходить вôдтакъ въ налôгъ и руйнуе его дуже часто духово и матеріяльно. А однакъ карты то роблять. Причины того, що декотрŷ люде мають велику пристрасть до картъ, суть всѣлякŷ. Передовсѣмъ грае тутъ велику ролю темпераментъ чоловѣка. Рѣчь певна, що люде санґвінічного темпераменту беруть ся скорше грати въ карты, хочь бы лишь длятого, що знаходять въ нихъ забаву. Колижь до забавы прилучить ся ще и якійсь зыскъ матеріяльный, выроджуесь дуже часто зъ самои охоты до забавы и пристрасть, особливо у тыхъ людей, що вѣрять въ свое щасте, въ призначене судьбы и въ власну здôбнôсть до робленя добрыхъ комбінацій. Всѣ тŷ причины разомъ складають ся на то, що зъ декотрыхъ людей, котрŷ завчасу засмакували въ картахъ выроблюють ся вôдтакъ картярѣ и „шулеры“, котрŷ душею и тѣломъ вôддають ся грѣ въ карты лишь на то, щобы выгравати и програвати та вести при тôмъ доки можна веселе жите. Мабуть найбôльше стають шулерами тŷ люде, що занадто повѣрили въ свое щасте и въ свою здôбнôсть, бо коли видять, що одно и друге ихъ опускае, то помагають собѣ тогды нечестными способами и обманюють, просто обкрадають тыхъ, зъ котрыми грають.

Історія картъ и гры въ карты представляе для псіхольоґа и историка дуже цѣкавый матеріялъ, кидаючій иногдѣ на нашŷ вôдносины дуже ярке свѣтло, однакожь се поле за широке тутъ для насъ, щобы мы его бодай поверховно переходили. Наведемо хиба ще лишь кôлька цѣкавыхъ и характеристичныхъ датъ та фактôвъ.

Зъ початку навели мы процесъ лондоньскій, въ котрôмъ грае не послѣдну ролю кн. Уельскій. Не першій то разъ наслѣдникъ анґлійского престола набавивъ ся такого клопоту. Було то въ зимѣ 1874 р. и кн. Уельскій перебувавъ тогды въ Нѣцци на кураціи. Одного разу впровадивъ вôнъ бувъ до одного зъ найперших клюбôвъ якогось анґлійского полковника, котрый мавъ при картахъ якесь надзвычайне щасте, бо за оденъ вечеръ выгравъ пôвъ міліона франкôвъ. На его нещасте, пôдглянули его якъ вôнъ гравъ, и коли на другій день вôнъ зновъ засѣвъ до картъ и гра розпочалась, крикнувъ президентъ клюбу: Панове, держѣть его, вôнъ насъ обкрадае! Двохъ зъ грачѣвъ кинулись тогды на полковника, схопили его за руки и завели до его помешканя, що було таки въ тôмъ самôмъ домѣ, та въ его очахъ перешукали его куфры. Показалось, що панъ полковникъ и баронъ бувъ простымъ шулеромъ и мавъ у себе повенъ куферъ всѣлякихъ фальшивыхъ картъ. Лишь зъ огляду на кн. Уельского не роблено тогды процесу а тôлько силомôць выслано полковника до Анґліи.

Дуже цѣкавŷ факты представляе намъ історія гры въ карты въ Россіи. Россія есть ще и нинѣ тымъ краемъ, де гра въ карты есть майже епідемією; она то есть одною зъ найголовнѣйшихъ причинъ того здирства и хабарства, якого допускають ся россійскŷ чиновники. Мы були свѣдкомъ въ однôмъ случаю, коли приставъ (урядникъ въ родѣ нашого комісаря поліціи), що мае платнѣ 600 рублѣвъ рôчно, граючи зъ священиками въ такъ звану „стукалку“ ставивъ за кождый разъ на одну карту по 50 до 100 рублѣвъ. Давнѣйшими часами кажуть, було ще инакше; теперь стало вже и въ Россіи трохи тѣсно.

Карты стрѣчають ся въ Россіи за царя Петра Великого и тогды вже грано въ карты дуже высоко и газардовно такъ, що царь мусѣвъ ажь заказати карты и тôлько высшимъ офіцирамъ було вôльно грати, але скоро котрый програвъ бôльше якъ рубля, то бувавъ вже караный. За царицѣ Анны пôйшла вже була гра въ карты на ширшŷ розмѣры; еи любимцѣ, Біронъ и Остерманъ, програвали що вечера цѣлŷ села; за Елисаветы бувъ найбôльшимъ грачемъ кн. Разумовскій и тогды повстали въ Петербурзѣ першŷ картярскŷ норы. За Катерины II. не було вже майже дому, де бы не грано въ карты; сама цариця грала пристрастно и платила неразъ брилянтами. Пôдъ ту пору були такожь деякŷ великŷ богачѣ, але на скрôзь простŷ и темнŷ люде, котрŷ уважали гру въ карты за щось модного и высшого, та доказували нею всѣлякихъ комедій. Звѣстный богачь Демидовъ, державъ собѣ Вôрменина, зъ котрымъ гравъ въ карты. Той Вôрменинъ выгрававъ неразъ великŷ сумы, але зато мусѣвъ собѣ

зета заложено въ Галичи вже друге товариство задаткове подъ назвою Credit Verein. а въ якой цѣли, то доказує слѣдуючій фактъ: Гринь Мацькевичь, господарь зъ Залукви, затягнувъ въ касѣ 500 зр. довгу, а то на подставѣ, що маючи въ той касѣ 50 зр. удѣлу, бувъ еи членомъ. Однакожь коли мали єму грошѣ выплатити, потрутили зъ нихъ 35 зр. на разерву, 7·50 вписового, 3 зр. на канцелярійнй выдатки и друки, 8 зр. на нотаря и стемплѣ, 12·50 зр. на чверть рочный процентъ водъ 500 зр. зъ горы, разомъ отже 66 зр. Вконци повѣдають, що ажь за колька днѣвъ выплатять єму грошѣ, бо въ сихъ дняхъ вилынуть до касы раты а тымъ часомъ для забезпеченя, дають єму книжочку ощадности, на котру, якъ схоче одержить грошѣ. По колькохъ дняхъ зголошує ся Гринь Мацькевичь зъ книжочкою по грошѣ, а въ банку повѣдають єму, що вонъ на ню теперь грошей не достане, хиба ажь за письменнымъ выповѣдженємъ на три мѣсяцѣ передъ Новымъ рокомъ, може свои грошѣ водобрати, але якъ то звычайно буває, де иде о зыскъ, тамъ знаходять ся заразъ услужнй. Кажуть отже до господаря: „Коли конче потребуєте грошей, то не буде васъ богато коштувати, а достанете грошѣ; идѣть до П., вонъ вамъ выплатить на ту книжочку за малымъ вынагородженємъ". Позаякъ Мацькевичь потребувавъ грошей конче, тожь нойшовъ до П, котрый водтрутивши собѣ зъ горы за цѣлый рокъ 5 проц., выплативъ єму решту зъ своеи приватнои касы; такимъ чиномъ Мацькевичь замѣсть 500 зр. взявъ 400 зр., а 500 зр. и процентъ вод нихъ мусить платити! — Такихъ случаѣвъ єсть дуже богато. Лучають ся такожь численнй банкротства подобныхъ институцій, та мало хто уважає на ихъ конкуренцію, котра кончить ся звычайно вызыскомъ членовъ.

— **Іоанъ Ортъ.** Смерть Іоана Орта признано вже фактомъ и оголошено тихцемъ, поднято суму, яка належалась водъ асекурации за корабель „Марґеріта" и спадщину Орта роздѣлено въ дусѣ его завѣщаня. Въ завѣщаню своимъ незабувъ Ортъ и на свояковъ своеи жѣнки, котра разомъ зъ нимъ погибла на мори та щедро ихъ обдаровавъ. Братъ его жѣнки акторъ Камілльо Штубель приѣхавъ бувъ послѣдными днями до Ню-Йорку, щобы тамъ водобрати спадщину яку єму после завѣщаня належалаеь. Въ Америцѣ довѣдались о томъ скорше якъ у насъ и Milwankee Herald такъ о томъ доносить: П. Камільо Штубель спѣвакъ оперовый, котрый приѣхавъ бувъ до Ню-Йорку, щобы тутъ водобрати спадщину въ сумѣ 50.000 зр. а. в., водъѣхавъ сими днями на корабли Паттонія назадъ до Европы. Єму прислано вѣсть, що Іоанъ Ортъ, давнѣйшій архікнязь австрійскій, мужь его сестры Еміліи, записавъ єму въ завѣщаню 50.000 зр., и завовано его, щобы вонъ водобравъ собѣ тй грошѣ, та прислано въ той цѣли и грошѣ на дорогу. Якъ звѣстно пустивъ ся бувъ Іоанъ Ортъ весною 1890 р. разомъ зъ своєю женою на корабли „Марґеріта" въ дорогу зъ Лондону до Вальпараізо и водъ того часу пропавъ безъ вѣсти а корабля такожь не водшукано.

— **Бунтъ селянъ.** Въ Россіи въ ґуберніи симбурско-самарской выбухнувъ бунтъ селянъ въ наслѣдокъ того, що власти стягали немилосердно податокъ зъ людей якъ разъ въ пору, коли тамъ бувъ якъ найбольшій голодъ межи селянами. Селяне побили колькохъ урядниковъ и зрабували шпихлѣрѣ, а коли водтакъ ґубернаторъ приславъ войско, стали селяне боронитись косами и вилами. Въ бійцѣ той погибло богато людей зъ обохъ сторонъ, але остаточно войско усмирило збунтованыхъ.

Господарство, промыслъ и торговля.

„Треба кровь пустити!"

Хто не знає тыхъ сѣльскихъ знахоровъ, що то приклику́ють ихъ бѣдный, темный народъ до своеи хорои худобины, бо то все говорять въ селѣ, що они до худобы щось знають? А знахоръ такій прийшовши до хорои худобины, покиває головою и спознасть, що худобина або щось спасла, або достала уѣдь (зъ очей), або щось иншого выдумає, а на все то, окромъ пошептаня, має ще друге средство універсальне. — „Каже: Тре кровь пустити!"

Пускане крови єсть такъ часто уживанымъ средствомъ лѣчничимъ у селянъ, и у нихъ утвердило ся такъ сильне переконане о пожиточности того лѣченя, що безъ упусту крови не обходить ся майже при нѣякой слабости. Коли вже не пускає ся крови таки квартами, то мусить ся бодай худобину наколоти шиломъ, бодай зъ ноги, бодай зъ хвоста, або зъ уха пустити кровь, а все, абы хоть троха крови.

Неразъ вже зачувавъ я, що худобина лише черезъ пущене крови згибла. Очевидно темный селянинъ того нѣколи не признасть, що худобина гибне черезъ пущене ѣй кровы, бо вонъ самъ вѣрить въ то, що кровь треба було пустити; вонъ бы радше давъ собѣ око выбрати, якъ щобы давъ що сказати на своего сѣльского знахора. Але чоловѣкъ ученый легко зрозумѣє, що нездужаючой худобинѣ пустити на разъ много крови, того найважнѣйшого соку животного водъ котрого зависить житє и здоровлє звѣряти, значить то само, що худобину дорѣзати.

Причины такого нерозумного лѣченя худобы у нашихъ селянъ треба шукати въ томъ, що селяне и себе самыхъ лѣчать пусканємъ крови або пявками. Треба дѣйство дивувати ся, чому власти не кажуть нѣчого тымъ мѣськимъ цирульникамъ и торговцямъ пявками, що то безъ позволеня доктора пускають кровь зъ людей скслько хто захоче, а властиво пускають тымъ больше, чимъ больше хто заплатить.

Що пускане крови якъ у людей, такъ и у худобы єсть дуже шкодливе, о сѣмъ широко розводити ся не треба. То не такъ иде, якъ мы бы собѣ думали, що зла кровь зойде, а добра лишить ся. Кровь коли єсть вже зопсована, то она вся зопсована, до послѣднои каплѣ, отже нема еи що вже пускати. Але кровь єсть и у хорого звѣряти звычайно здорова, бо не въ крови треба шукати причины слабости.

Кровь зопсована въ звѣряти єсть лише тогды, коли звѣря єсть хоре на заразливу внутренну слабость, н. пр. запалене селезѣнки або книгосушь и т. п. Але тоды не можна навѣть крови пускати, бо тымъ способомъ лише ширить ся зараза и то найбольше черезъ пущало. Пойде такій коновалъ водъ зараженои худобы до другои худобины впрочомъ здоровои, але такои, що храмає примѣромъ на ногу.— рада его и тутъ буде: пустити кровь. Але що такй знахорѣ не зададуть собѣ навѣть труду добре очистити пущало водъ попередного разу, бо на дезинфекціи они зовсѣмъ не розумѣють ся, то зъ того выходить, що тота здорова худобина заражує ся водъ занечищеного пущала и мусить гинути водъ чого иншого, хочь на що иншого зъ разу була хора. А нашй сельскй знахорѣ, то майстры въ пусканю крови на всякй можливй припадки: захрамає худобина, — пустити ѣй кровь; выглядає она якось марно, — пустити ѣй кровь, щобы правила ся; не хоче ѣсти, — пустити кровь; має горячку, — такожь пустити кровь; иде худобина на веснѣ на зелену пашу — знову треба кровь пустити!

„Кровь прецѣ не водиця — проливати еи не годить ся" каже одна пословиця, а въ другой каже ся: „Треба корець моркви зъѣсти, абы одна капля крови прибула"! Звѣрята, котрй мають мало крови, чи то зъ природы, чи то черезъ надмѣрный упустъ еи, подпадають легко довго треваючимъ хоробамъ, якъ то н. пр. хронічне запалене кишокъ, печѣнки, або стають ся нездобными до працѣ, корова н. пр. збуває нещасливо теля и т. д. Кровь у худобины то найдорожша рѣчь, она не такъ то скоро множить ся и водновлює ся; на одну кварту крови потребує зъѣсти конь не пару гарцѣвъ, а пару четвертокъ вовса. Тожь не пускаймо крови худобинѣ нѣколи!

Коли намъ здає ся, або коли скаже знахоръ, що хорой худобинѣ треба пустити кровь (а буває то звычайно тогды, коли худобина достане якусь внутрѣшну слабость получену зъ горячкою), тогды не идѣмъ слѣпо за дурнымъ звычаємъ и за знахоремъ, а робѣмъ то, що каже здоровый розумъ и наука. А наука каже терти худобину соломяными вѣхтемъ по цѣломъ тѣлѣ, ажь поки не водстане и не змякне шкбра и добре не огрѣє ся. Терти треба не дуже зъ притискомъ, але за то довго, зъ пôвъ годины. Кромъ того заливає ся еще худобину розтворомъ ґлявберскои соли. Великой худобинѣ дає ся тои соли три чверти або и цѣлый фунтъ, меншимъ штукамъ дає ся пôвъ фунта тои соли. Соль ґлявберска зробить, що худобина достане сильне прочищене, а то такъ, що вода зъ крови выступить до кишокъ и выйде зъ каломъ. Тымъ способомъ соль ґлявберска зробить то само, що зробило бы пущене худобинѣ гарнець крови, зъ тою однакъ розницею, що всѣ добрй части въ крови худобины таки лишать ся, а выйде лише вода зъ крови. Хто разъ того способу спробує, той певно нѣколи не схоче больше вертати ся до пусканя крови. *Г.*

Торгъ збôжемъ.

10 червня	Львовъ	Терно-поль	Подволо-чиска	Ярославъ
Пшениця	9·75 10·50	9·50 10·30	9·— 10·15	9·80 10·50
Жито	7·30—8·—	6·75—7·65	7·20—7·60	7·50—8·10
Ячмѣнь	6·25—7·—	6·——6·75	5·75—6·50	6·25—7·25
Овесъ	7·50—7·70	7·——7·25	6·40—6·75	7·50—8·—
Горохъ	—·——·—	6·— 10·—	6·— 10·50	6·30—9·75
Выка	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Рѣпакъ	12.50 13.50	12·50 13.25	12·25 13·30	13·—14·—
Хмель	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Конюшина чер.	42·—52·—	41·—48·—	41·—47·—	42·—52·—
Конюшина бѣла	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Оковита	15·—15·50	—·——·—	—·——·—	—·——·—

Все за 100 кильо netto безъ мѣшка.

Хмель одъ —·— до —·— за 56 кильо.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Будапештъ 10 червня. Въ Орошгаза выбухли знову бунты селянъ. Арештовано ажь 46 особъ.

Берлинъ 10 червня. Вчера ударивъ громъ въ цѣлу компанію войска подчасъ муштры и покалѣчивъ 6 людей тяжко а 30 легко. Часть компаніи ажь по довшомъ часѣ могла опамататись зъ пораженя.

Константинополь 10 червня. Порта приступила гонити за розбишаками. Войско обступило ихъ и хоче ихъ выморити голодомъ.

Парижь 10 червня. Передъ домомъ комісаря поліціи Левальоа, експльодувала вчера бомба не зробивши нѣякои шкоды. Здаєсь, що бомбу подкинули робôтники зъ мести.

Софія 10 червня. Кн. Фердинандъ выѣхавъ до Карльсбаду а Стамболова именувавъ реґентомъ. Болгарія обѣцяла помагати Портѣ выловити розбишаковъ. — Ополчене покликано на три днѣ до вправъ.

Римъ 10 червня. Коло Вероны и Бусоленґо була послѣднои ночи велика туча зъ градомъ. Настала страшна повѣнь, рѣки повыливали, вода въ колькохъ мѣсцяхъ перервала зелѣзницю, богато людей погибло.

Водвѣчательный редакторъ: Адамъ Креховецкій

позвалятп, що Демидовъ робивъ єму на чолѣ вуглемъ записки. Иногдѣ збирались у Демидова люде, що приходили лишь умысно на то, щобы его обôграти и коло него обловитись. Демидовъ програвши, мстивъ ся тымъ на своихъ партнерахъ, що поивъ ихъ до безтяму такъ, що они лежали якъ неживй подъ столомъ: свого Ворменина клавъ вонъ тогды въ домовину и водвозивъ особисто домовъ. Характеристичнымъ єсть, що польска и російска шляхта подъ ту пору, коли не мала вже готовыхъ грошей, програвала въ карты хлопскй душѣ, значить ся, оденъ грачь водступавъ другому своихъ подданыхъ. Якъ дуже грали въ Россіи въ карты, можна вносити зъ того, що зъ початкомъ сего столѣтя одна лишь Александровска фабрика выробляла на день 14.000 талій картъ и не могла таки покрыти ще всеи потребы. Годить ся тутъ згадати про славного російского грача ґен. Исмаилова, котрый не ставивъ нѣколи менше на карту, якъ 10.000 рублѣвъ, а звычайна его ставка була 50 до 75.000 рублѣвъ. Коли програвавъ, то тогды вороживъ: кидавъ всѣ карты на землю, шептавъ щось и водтакъ здоймавъ одну карту, котра упала такъ, що була закрыта, и тогды ставивъ на кожде очко по 1.000 рублѣвъ. За царя Александра II. обмежено значно гру въ карты, хочь царь самъ бувъ пристрастнымъ грачемъ и цѣлыми днями гравъ въ „єрелаша".

ИНСЕРАТЫ до „Народнои Часописи“ просимо пересылати до конторы **ЛЬЕОПОЛЬДА ЛИТЫНЬСКОГО** у Львовѣ, ул. Валова ч. 14. стиха въ одноразовôмъ инсератѣ стоить 7 кр., при бôльше разовôмъ помѣщеню 6 кр. ôдъ петитового. Пп. Купцѣ и Промышленники, котрî частѣйше будуть свои оповѣщеня умѣ одержують ôдповѣдный рабатъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.